

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbības efektivitātes valsts testēšanas rezultāti

Problēm NAI saraksts

Valsts vides dienests

2022. gada 14. jūnija

Notekūdeņu apsaimniekošanas uzraudzība Latvijā

Valsts vides dienesta kompetence

Valsts vides dienests
izdod piesārņojošas darbības
atļaujas un kontrolē notekūdeņu
attīrīšanas iekārtas, kas
notekūdeņus novada vidē ar jaudu
virs 5 m³/diennaktī

Valsts vides dienests uzrauga ~1300
notekūdeņu attīrīšanas iekārtas

Pašvaldību kompetence

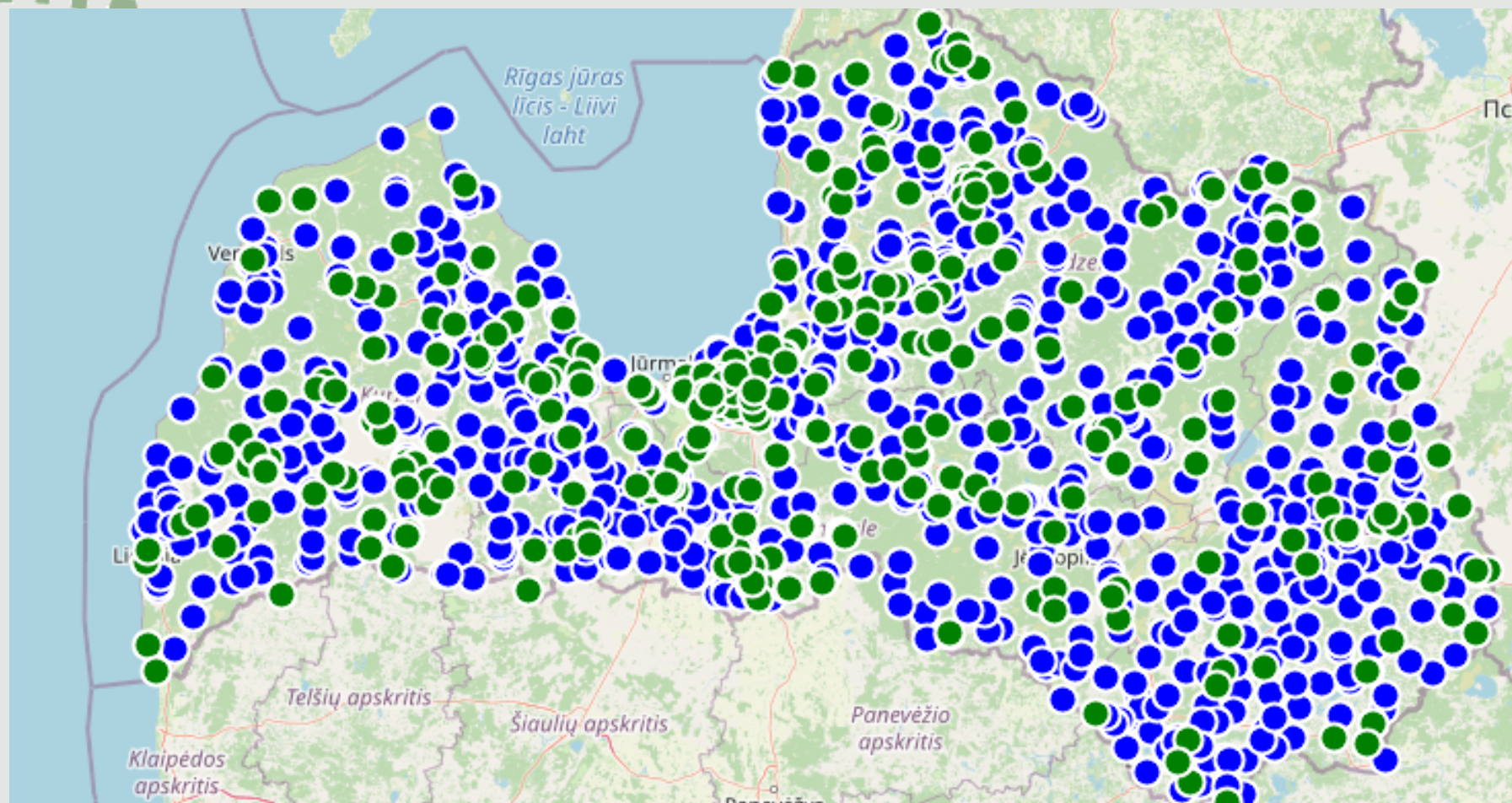
**Veikt centralizēto kanalizācijas tīklu un
tajos novadāmo notekūdeņu kontroli -
MONITORINGU**

**Uzraudzīt decentralizētās kanalizācijas
sistēmas (DKS):**

- kontrolēt un uzraudzīt NAI ar jaudu zem 5m³/diennaktī, septiķus, notekūdeņu krājvertnes, asenizācijas pakalpojumu sniedzējus;
- nodrošināt visu DKS savākto notekūdeņu regulāru savākšanu un attīrīšanu.

	NAI skaits ar jaudu virs 20m ³ /dnn	NAI skaits ar jaudu no 5 līdz 20m ³ /dnn	KOPĀ
Vidējas NAI (B kategorija)	868		868
Mazas NAI (C kategorija)		430	430
PAVISAM KOPĀ			1298

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas Latvijā

Valsts testēšana

Uz riska analīzi balstīta NAI kontrole (kritēriji) + problemNAI saraksts

✓ Izstrādāti NAI kontroles biežuma kritēriji, kas balstīti uz riska analīzi

VVD nosaka nepieciešamo pārbaūžu skaitu;

Resursi un tiešās uzraudzības pārbaudes tiek novirzītas uz tiem NAI operatoriem, kas potenciāli neizpilda prasības un rada vides piesārņojuma risku.

✓ Izveidots «problemNAI» saraksts

Saraksts katru gadu tiek aktualizēts.

Valsts testēšana NAI

VVD darba plāna uzdevums

Īstenot uz riska analīzi balstītu notekūdeņu valsts testēšanas programmu augsta riska iekārtās un iekārtās, kas novada notekūdeņus riska ūdens objektos.

Valsts testēšana - viens no Valsts vides dienesta kontroles rīkiem efektīvākai notekūdeņu attīrīšanas iekārtu uzraudzībai.

Valsts testēšanas programma – notekūdeņu iekārtu ārpus kārtas kontrolei

No problēmNAI saraksta svītrotās NAI

ProblēmNAI sarakstā iekļautās NAI

ProblēmNAI sarakstā iekļautās NAI, kuras plānots svītrot no saraksta

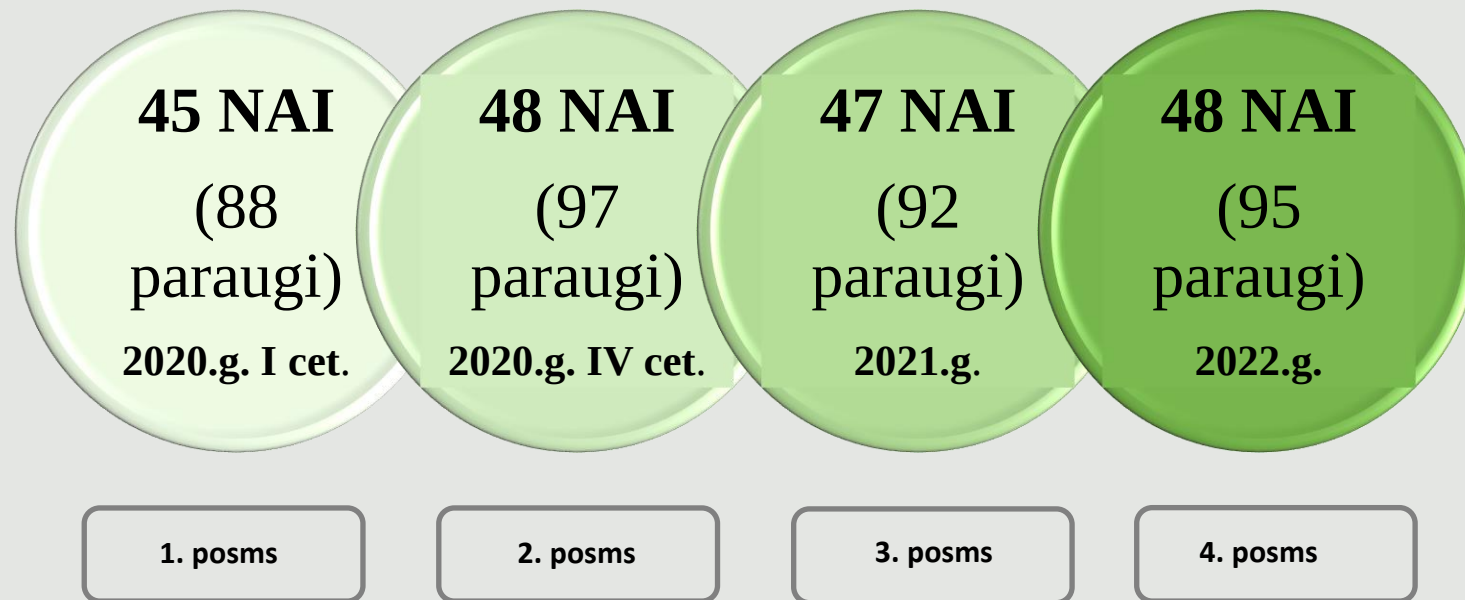
NAI, kurās iepriekšējā gada valsts testēšanā **konstatēti piesārņojošo vielu robežvērtību pārsniegumi izplūdē**

Citas prioritārās NAI

NAI, kuras n/ū novada riska objektos

Kopš 2020. gada sākuma valsts testēšana veikta
188
notekūdeņu attīrīšanas iekārtās

Kopš 2020. gada sākuma valsts testēšana veikta 188 NAI (372 paraugi)

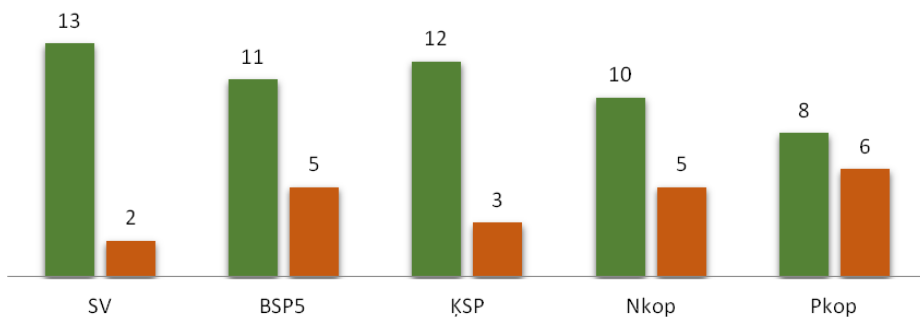
Valsts testēšanā iegūto datu izvērtēšana (2021. gads)

1. Situācijas (valsts testēšanas ietvaros iegūto testēšanas rezultātu) vispārīgs invertējums (piesārņojošo vielu koncentrāciju pārsniegumi, notekūdeņu attīrīšanas efektivitātes nodrošināšana).

Monitoringā konstatēto neatbilstību skaits

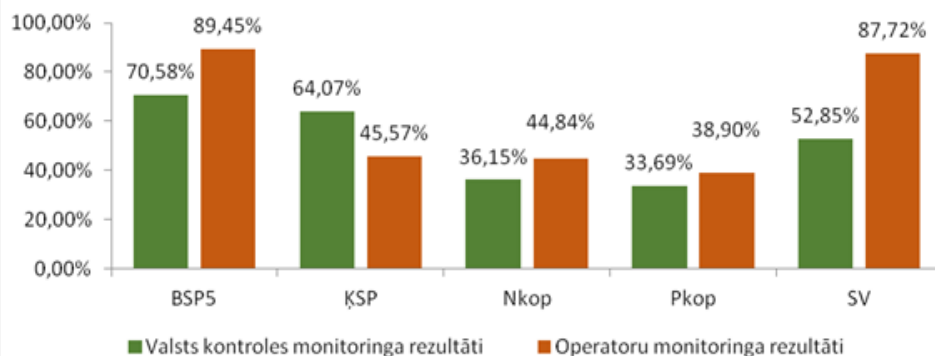
(vērtējot testētās piesārņojošās vielas)

■ Valsts kontroles monitorings ■ Operatora monitorings

NŪ attīrāmās efektivitātes izvērtējums

(vidējais procentuālais rādītājs)

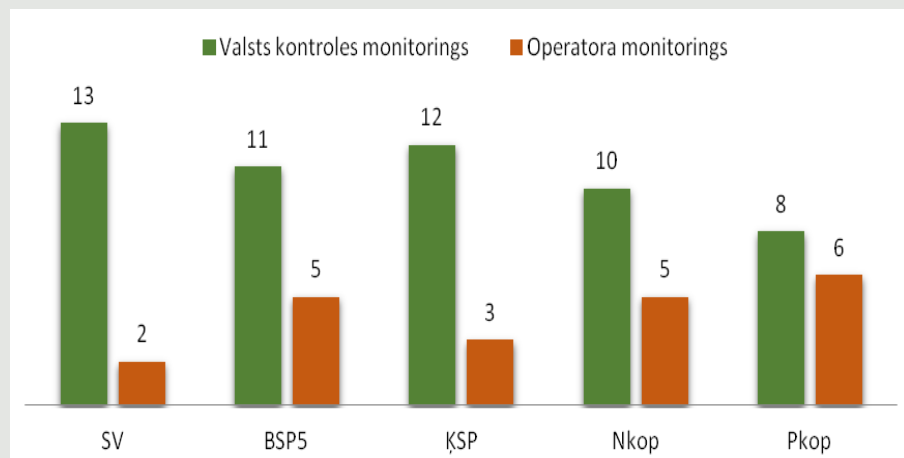

Valsts testēšanas ietvaros ievērojami **biežāk**, salīdzinot ar operatora veikto monitoringu, tika konstatēti **piesārņojošo vielu robežvērtību pārsniegumi** vai neatbilstoša notekūdeņu attīrīšana.

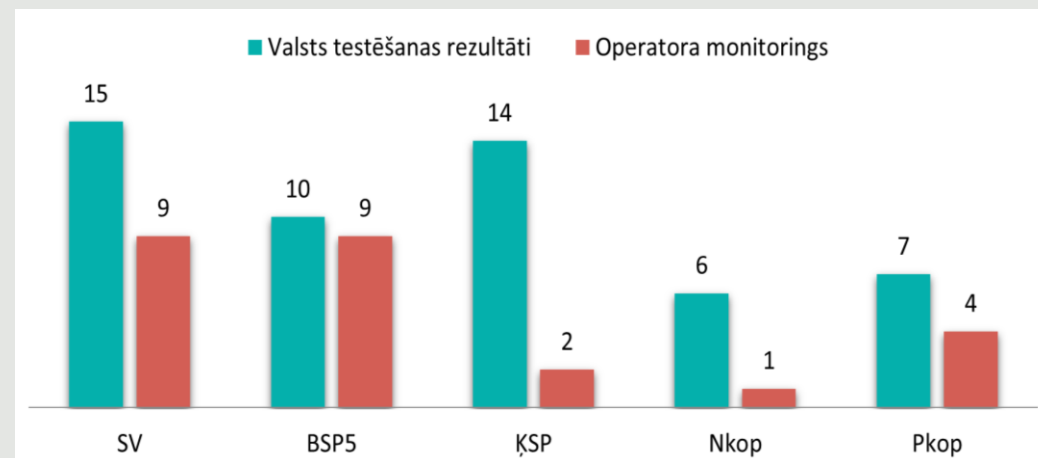
Iegūto datu izvērtēšana

Situācijas vispārīgs izvērtējums

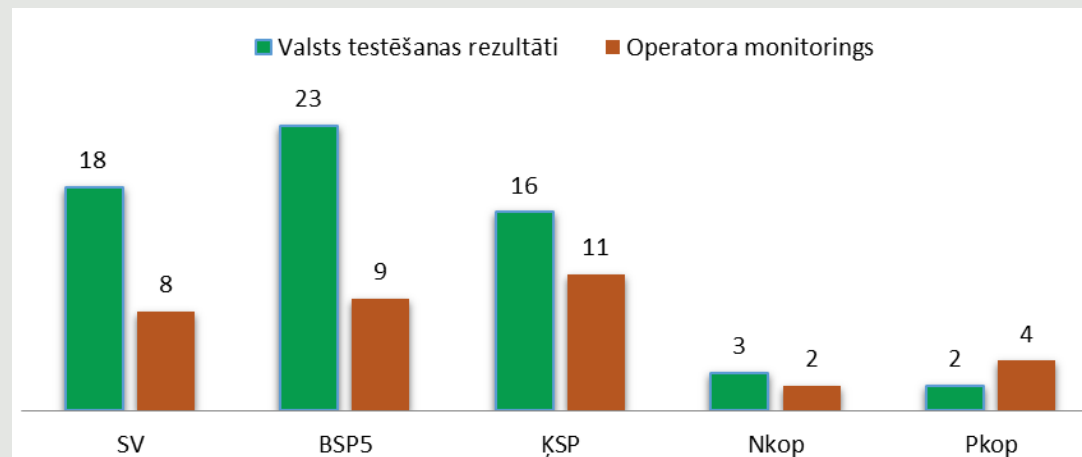
(Monitoringā testēto piesārņojošo vielu koncentrāciju
pārsniegumu skaits)

2020.gada I pusgads

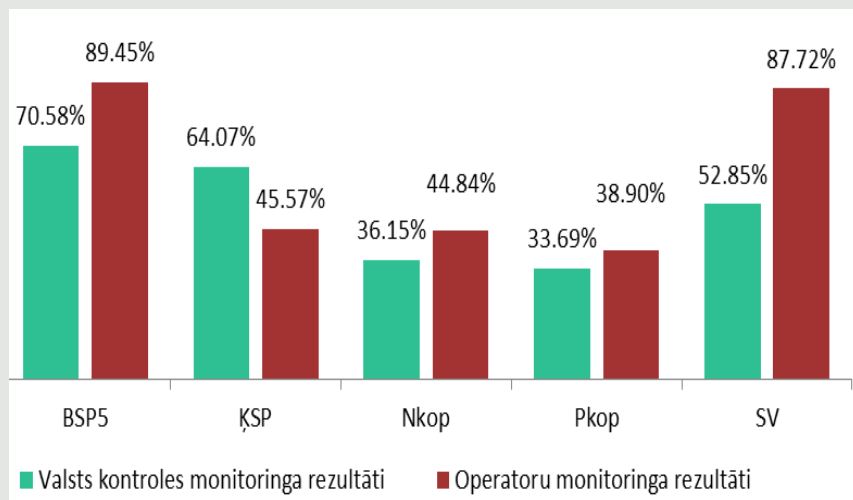
2020.gada II pusgads

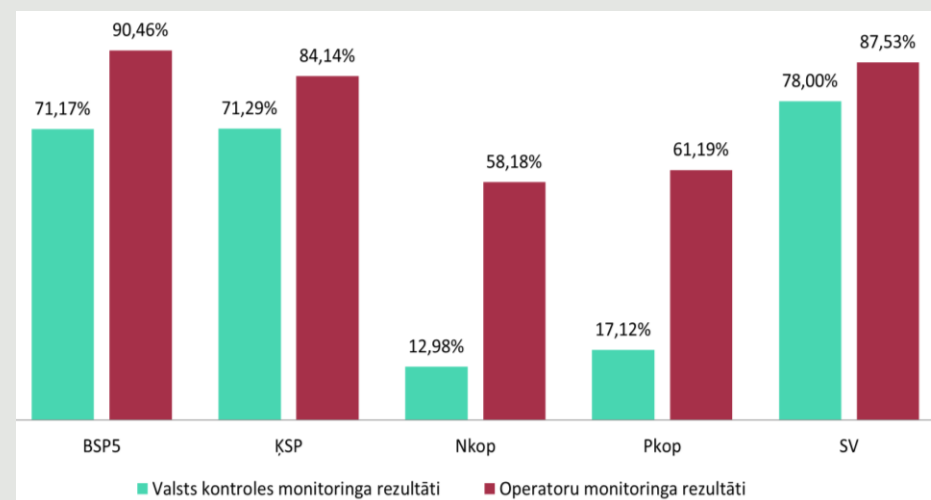
2021.gads

Iegūto datu izvērtēšana

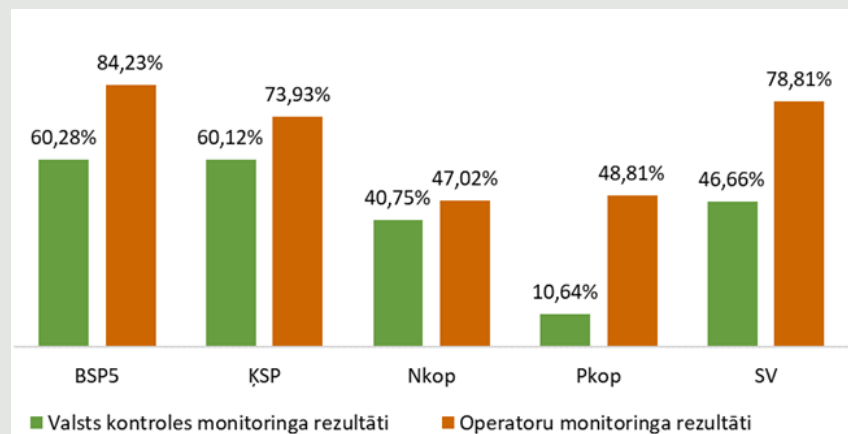
1. Situācijas vispārīgs izvērtējums (Monitoringā testēto piesārņojošo vielu attīrīšanas efektivitāte)

2020.gada I pusgads

2020.gada II pusgads

2021.gads

2. Rezultātu salīdzināšana ar operatora veiktajiem testēšanas rezultātiem, tādējādi iegūstot informāciju par operatora veiktā monitoringa ticamību.

Valsts monitoringa ietvaros konstatēto neatbilstību skaits pret operatoru konstatētajām neatbilstībām

Secinājumi:

Operatora veiktā monitoringa datu ticamība reizēm ir apšaubāma. Visbiežāk valsts testēšanas rezultāti objektos, kuros konstatēti būtiski pārsniegumi, atšķiras no operatora veiktā monitoringa, kurā neatbilstības netika konstatētas.

! Jāņem vērā, ka iegūtos rezultātus nevar pieņemt kā neapstrīdamu faktu, jo testēšanas rezultātus ietekmē virkne apstākļu (diennakts laikā n/ū daudzums un sastāvs ir atšķirīgs; atšķirīgie periodi gada griezumā, kuros veikta testēšana u.c.).

! Lai objektīvi vērtētu situāciju, nepieciešams datus analizēt ilgstošā laika periodā, tādējādi paredzot iespēju veikt regulāru valsts testēšanu riska objektos.

**NAI,
kas nenodrošina ekspluatācijas
režīma ievērošanu,**

SARAKSTS

ProblēmNAI skaīta dinamika 2019. – 2022.

2019.g.

58

2020.g.

40

- 15

+6

31

01.01.2020.

01.01.2021.

2021.g.

31

-5

+4

30

01.01.2021.

01.08.2021.

2022.g.

30

-10

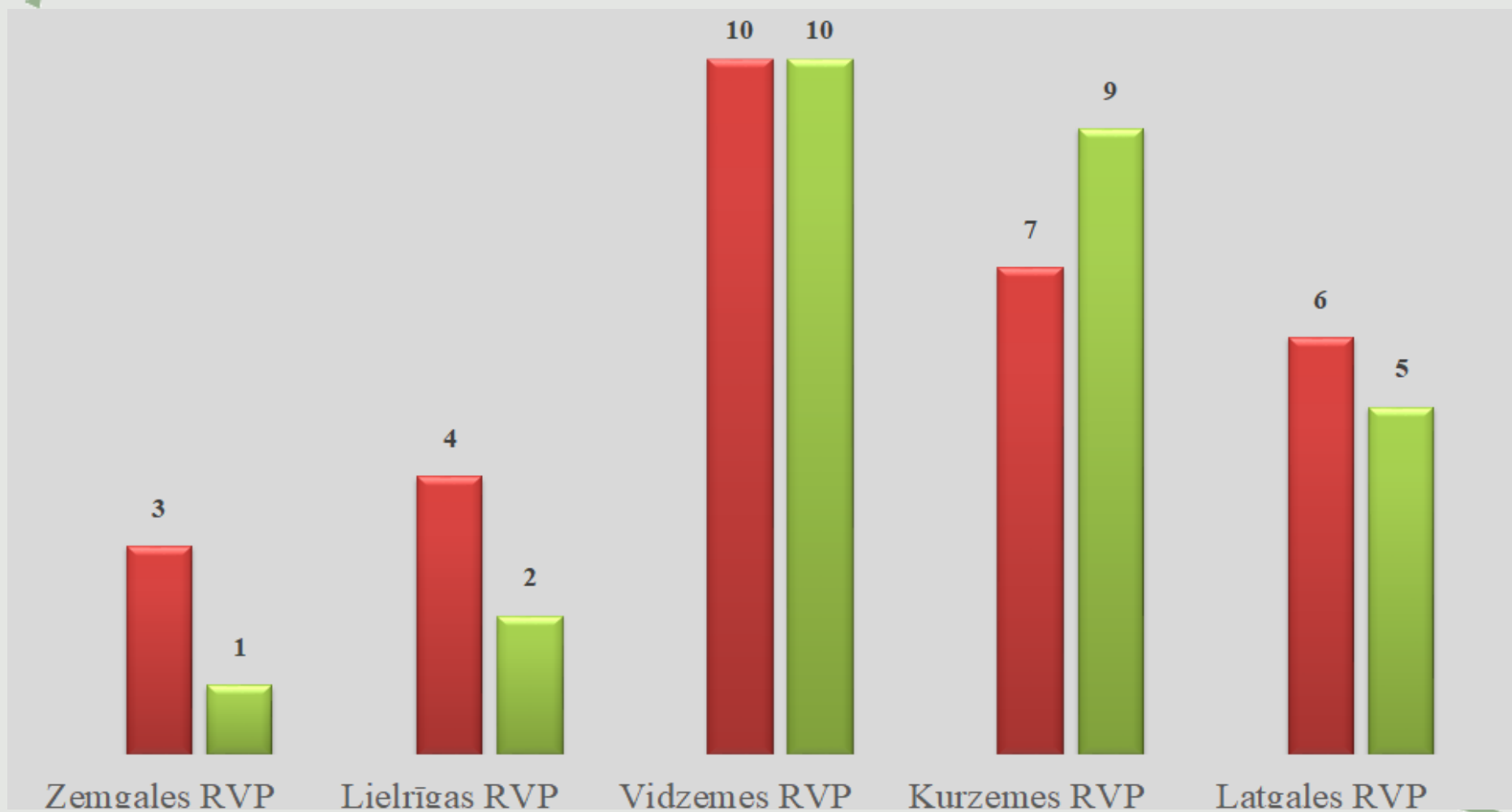
+7

27

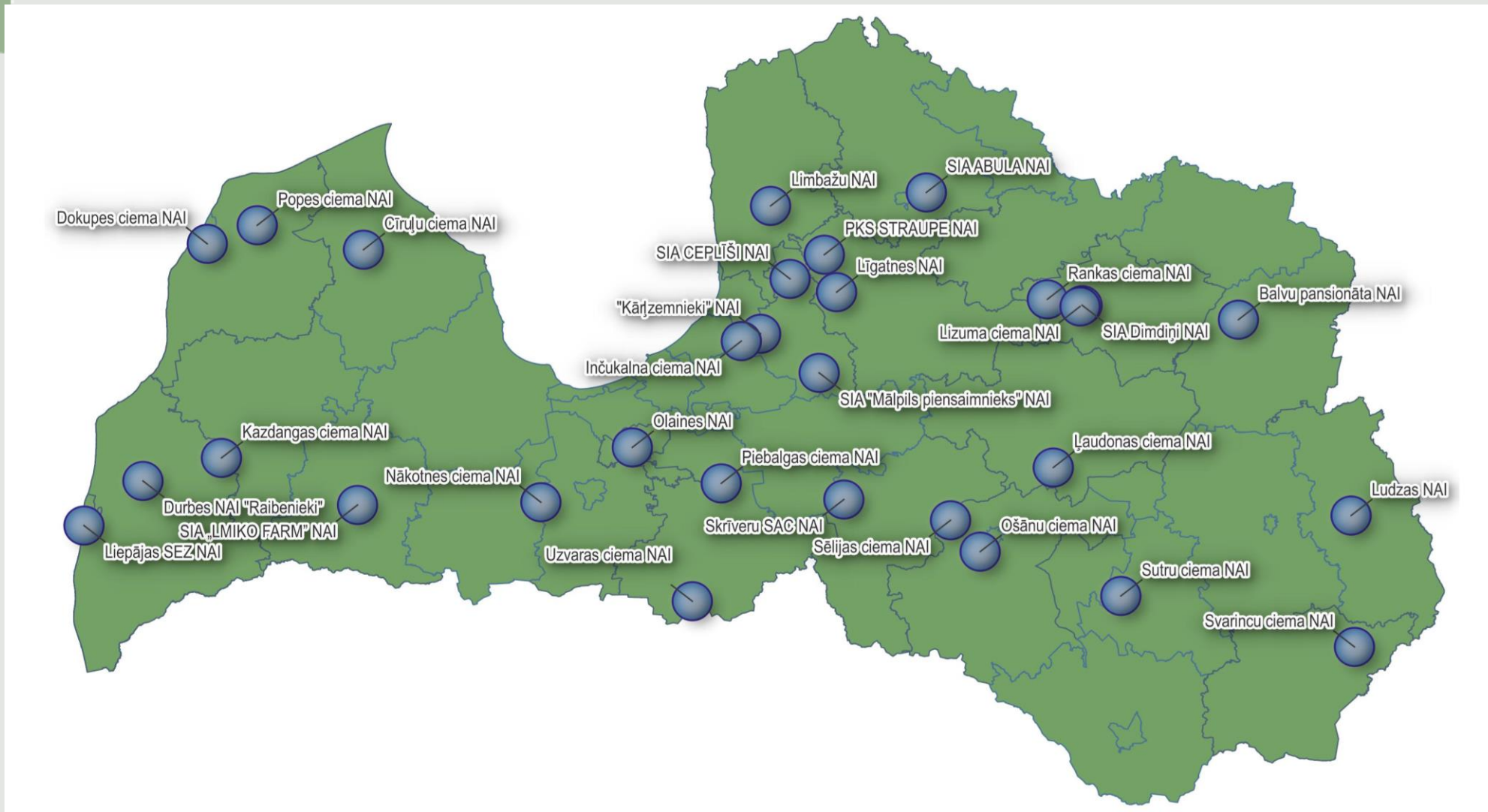
01.08.2021.

01.06.2022.

ProblēmNAI reģionos

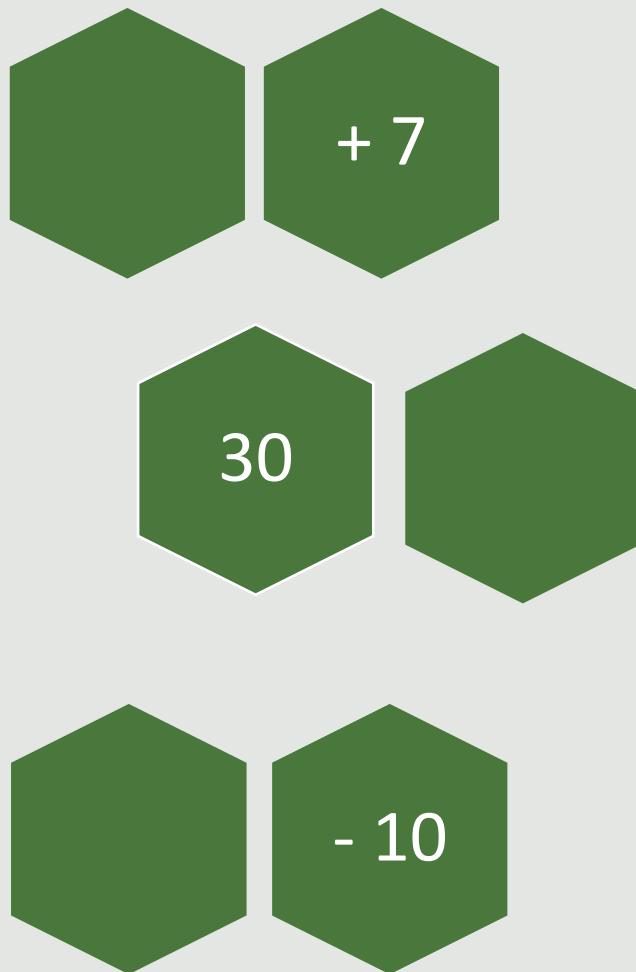

NAI, kas ilgstoši nespēj nodrošināt vides prasībām atbilstošu notekūdeņu attīrīšanu

Izmaiņas problēmNAI sarakstā (01.06.2022.)

KOPĀ

Sarakstā iekļautas:

Turaidas ciema NAI,
Trikātas ciema NAI,
Vandzene ciema NAI,
SIA "RENETA" NAI,
Gudenieku NAI,
SIA "Kuldīgas maizes ceptuve",
SIA "Vajars"

No saraksta izņemtas:

- Piebalgas ciema NAI,
- Uzvaras ciema NAI,
- Inčukalna ciema NAI,
- Durbes NAI "Raibenieki",
- Popes ciema NAI,
- Kārļzemnieku NAI,
- Ļaudonas ciema NAI,
- Skrīveru SAC NAI,
- Cīruļu ciema NAI,
- Svarincu ciema NAI

Aktuālais problēmNAI saraksts

(01.06.2022.)

10 NAI

apsaimnieko ražošanas notekūdeņus

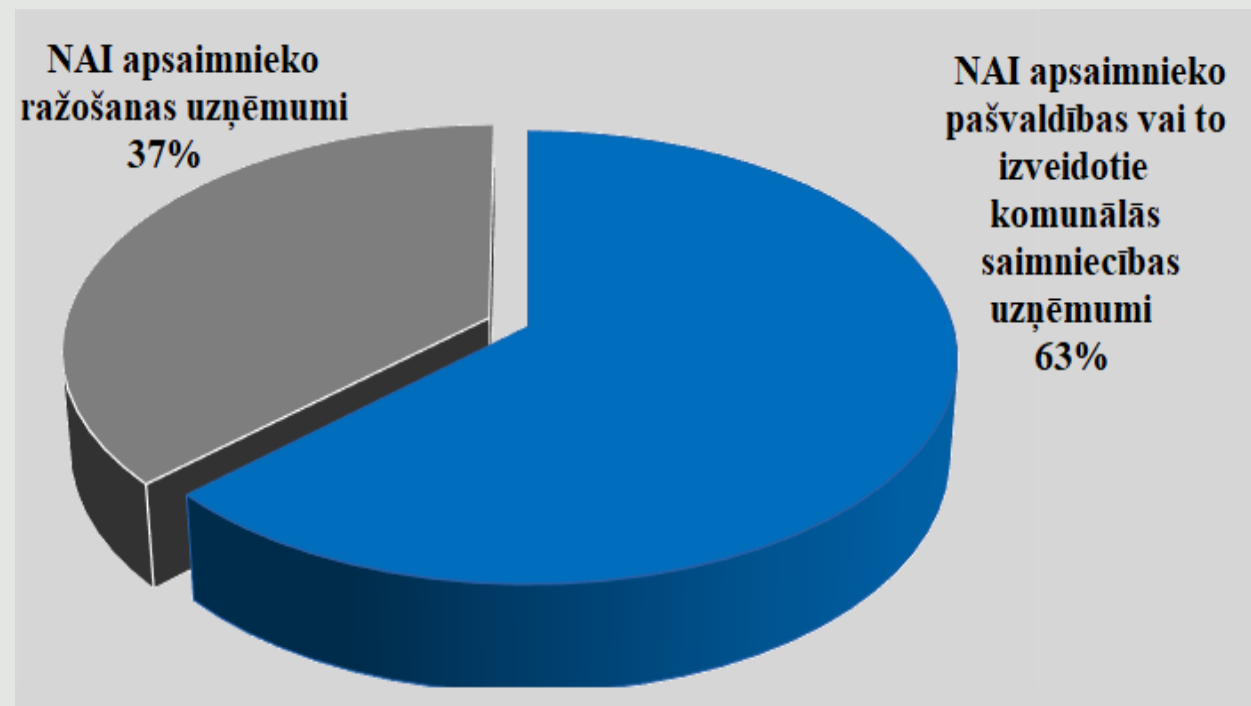
7 NAI

apsaimnieko sadzīves un ražošanas notekūdeņus

10 NAI

apsaimnieko sadzīves notekūdeņus

NAI apsaimniekotājs

ProblēmNAI saraksts

10

Apsaimnieko
ražošanas
notekūdeņus

- SIA Mālpils piensaimnieks NAI
- PKS STRAUPE NAI
- SIA Dimdiņi NAI
- SIA CEPLĪŠI NAI
- SIA ABULA NAI
- SIA „LMIKO FARM” NAI
- Liepājas SEZ NAI [kuģu naftas produktus saturoši notekūdeņi]
- SIA "RENETA" NAI
- SIA “Kuldīgas maizes ceptuve” NAI
- SIA “Vajars” NAI

7

Apsaimnieko sadzīves
un ražošanas
notekūdeņus

- Olaines NAI
- Limbažu NAI [SIA Limbažu siers]
- Nākotnes ciema NAI [SIA Gaļas pārstrādes uzņēmums Nākotne]
- Rankas ciema NAI [AS Rankas piens]
- Lizuma ciema NAI [SIA DIMDIŅI]
- Kazdangas ciema NAI [SIA Elpa]
- Ludzas NAI [SIA ARIOLS, SIA Ludzas maiznīca]

ProblēmNAI saraksts

10

Apsaimnieko
sadzīves
notekūdeņus

- Turaidas ciema NAI
- Trikātas ciema NAI
- Līgatnes NAI
- Dokupes ciema NAI
- Vandzenes ciema NAI
- Gudenieku ciema NAI
- Sutru ciema NAI
- Sēlijas ciema NA
- Ošānu ciema NAI
- Balvu pansionāta NAI

ProblēmNAI ietekme uz virszemes ūdeņiem

7 no 10

Apsaimnieko ražošanas notekūdeņus

- SIA ABULA NAI – Abulā
- Liepājas SEZ NAI - Karostas kanālā, Liepājā
- SIA "RENETA" NAI - Grāvis - Dīcmaņu strauts
- SIA "Kuldīgas maizes ceptuve" – Brūžupīte
- SIA "Vajars" - Paksītes upe
- SIA „LMIKO FARM” NAI - Puteņu grāvī - Zaņas upē.
- PKS "Straupe" NAI - Braslas upe

7 no 7

Apsaimnieko sadzīves un ražošanas notekūdeņus

- Olaines NAI - Puplas upe
- Limbažu NAI - Dūņezērā
- Nākotnes ciema NAI – Auces upē
- Rankas ciema NAI - Lazdupīte - Gaujā.
- Lizuma ciemata NAI – Kaulupīte - Gosupē
- Kazdangas ciema NAI - izplūde grāvī – Alokstes upē
- Ludzas NAI - Isnaudas upe - Lielajā Ludzas ezerā

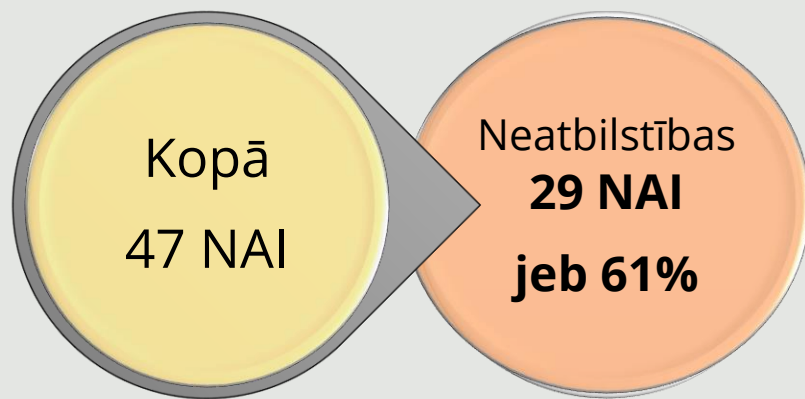
9 no 10

Apsaimnieko sadzīves notekūdeņus

- Balvu pansionāta NAI - Balvu ezers
- Turaidas ciema NAI - izplūde grāvī - Kalnupītē
- Trikātas NAI, - strautā - Abulā
- Vandzenes ciema NAI - Šķēdes upe
- Dokupes ciema NAI - izplūde grāvī – Packules upe
- Sutru ciema NAI - Sanaužu strautā - Feimankas upē
- Ošānu ciema NAI - Ziemeļsusējas upē
- Līgatnes pilsētas NAI - Līgatnes upē
- Gudenieku NAI - Užavas upe

**Piemēri notekūdeņu
apsaimniekošanā Latvijā
2021. gadā**

VVD rīcība konstatēto neatbilstību gadījumos 2021. gadā

SIA «Ceplīši A.S» (lopkautuve Lēdurgas pagasts, Siguldas novadā)

*Uzņēmums ilgstoši (no 2019.gada) piesārņoja
vidi ar neattīrītiem ražošanas notekūdeņiem,
kas saturēja lielu dzīvnieku asiņu piejaukumu*

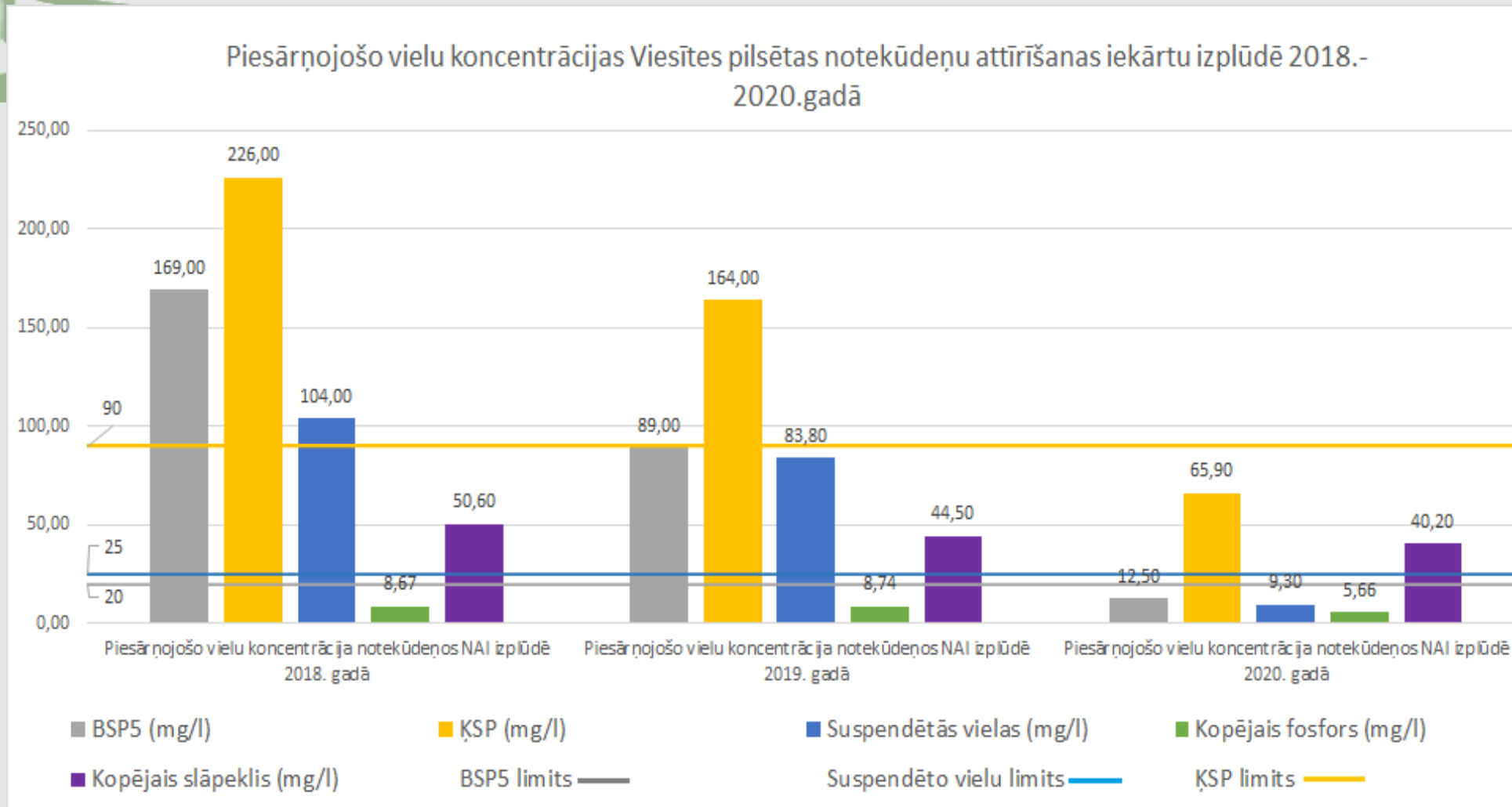
Uzņēmums iekļauts

2.2. Problēmsituāciju risināšana

2.2. Problēmsituāciju risināšana

2.2. Problēmsituāciju risināšana

***Veikta NAI pārbūve, izbūvējot ražošanas n/ū
priekšattīrīšanas iekārtas un dūņu laukus***

Pasākumi vidē novadīto notekūdeņu atbilstības vides prasībām panākšanai

2019. gadā izveidots problēmNAI saraksts – iekļautas 58 iekārtas

Vairāk nekā 2 reizes samazinājies problēmNAI skaits (no 58 līdz 27 NAI)

Īstenota valsts testēšanas programma NAI ārpus kārtas kontrolei –

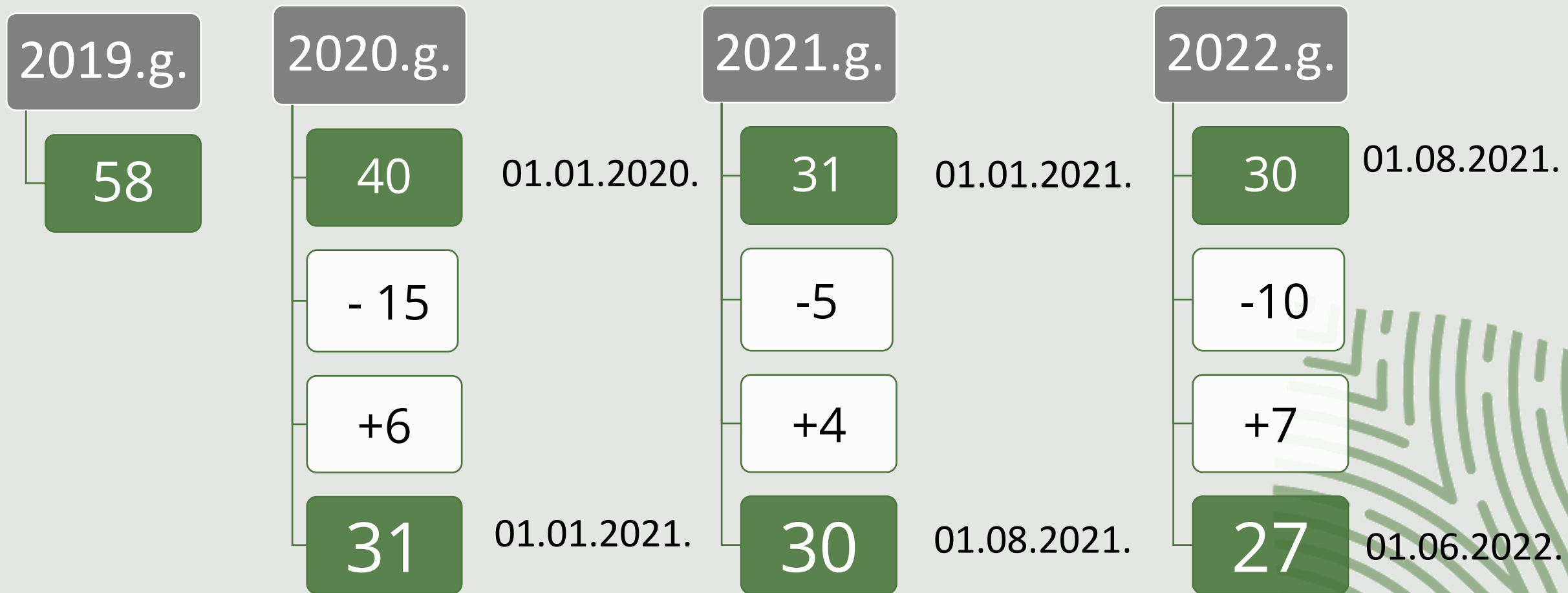
4 posmi: 2020.g.1.pusgads, 2.pusgads, 2021.g.1.pusgads ; 2022.g. 1. pusgads

Datu neatbilstība – valsts testēšanā vairāk piesārņojošo vielu koncentrāciju pārsniegumi nekā operatora veiktajā monitoringā

Šādu konstatēto atšķirību skaits samazinās.

ProblēmNAI skaita dinamika 2019. – 2022.

***2021. gadā vidē novadīti
~111,489 miljoni m³ notekūdeņu***

=

Usmas ezera ūdens tilpums

PALDIES!

